

Breksits

Publicēts: 31.01.2020.

2020. gada 31. janvārī notika Apvienotās Karalistes (AK) izstāšanās no Eiropas Savienības (ES) jeb breksits.

Lai nodrošinātu sakārtotu izstāšanās procesu, ir noslēgts [Izstāšanās līgums](#), kas regulē tādos būtiskus jautājumus kā pilsoņu tiesības, AK finanšu saistības, kā arī noteica pārejas periodu līdz 2020. gada 31. decembrim. Šajā laikā būtisku izmaiņu pilsoņiem un uzņēmējiem nebija. Paralēli norisinājās ES-AK sarunas par nākotnes attiecībām.

2020. gada 30. decembrī EK prezidente un Eiropadomes priekšsēdētājs no vienas puses un AK premjerministrs no otras puses parakstīja nākotnes attiecību vienošanos, kas ietver trīs līgumus: [ES un AK Tirdzniecības un sadarbības līgumu](#); [ES un AK Līgumu par drošības procedūrām klasificētās informācijas apmaiņai un aizsardzībai](#); [AK valdības un EURATOM Līgumu par sadarbību kodolenerģijas drošā izmantošanā miermīlīgiem mērķiem](#).

Līgumi tiek provizoriski piemēroti no 2021. gada 1. janvāra, taču tos vēl ir jāratificē Eiropas Parlamentā. Vienlaikus jāatzīmē, ka spēkā esošs ir arī Izstāšanās līgums.

[Eiropas Komisijas informatīvais materiāls, izskaidrojot ES un AK Tirdzniecības un sadarbības līgumu.](#)

[Eiropas Komisijas informatīvais materiāls jautājumu un atbilžu formā par ES un AK Tirdzniecības un sadarbības līgumu](#)

[Kā mainīsies ES un AK attiecības no 2021. gada 1. janvāra.](#)

[Eiropas Komisijas paziņojums par pārmaiņām sadarbībā ar AK no 2021. gada 1. janvāra](#), ņemot vērā tās izstāšanos no ES vienotā tirgus un muitas ūnijas.

Plašāka informācija Ārlietu ministrijas [mājas lapā](#).

Apvienotās karalistes izstāšanās un ES noteikumi attiecībā uz aizsargājamu savvaļas dzīvnieku un augu sugu tirdzniecību

Ievērojot pārejas noteikumus, kas var tikt iekļauti iespējamajā izstāšanās līgumā, no izstāšanās datuma, Padomes 1996. gada 9. decembra Regula (EK) Nr. 338/97 par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību, vairs neattiecas uz Apvienoto Karalisti.

Atbilstīgi Padomes Regulas Nr. 338/97 4. pantam uz minētās regulas A un B pielikumā uzskaitīto sugu īpatņu (turpmāk "aizsargājamās sugas") ievēšanu ES attiecas galamērķa dalībvalsts uzraudzības iestādes izdotas importa atļaujas iepriekšēja uzrādīšana ievēšanas muitas iestādē. Padomes Regulas Nr. 338/97 4. pantā ir noteikti arī nosacījumi, saskaņā ar kuriem var izdot šādu importa atļauju.

Saskaņā ar Padomes Regulas Nr. 338/97 5. pantu uz aizsargāto sugu īpatņu eksportu vai reeksportu no ES uz trešo valsti attiecas tās ES dalībvalsts, kurā īpatņi atrodas, uzraudzības iestādes izdotas eksporta atļaujas vai reeksporta sertifikāta iepriekšēja uzrādīšana tajā muitas iestādē, kur tiek nokārtotas eksporta formalitātes. Padomes Regulas Nr. 338/97 5. pantā ir noteikti arī nosacījumi, saskaņā ar kuriem var izdot šādas eksporta atļaujas vai sertifikātus.

No izstāšanās datuma 4. un 5. pantu Padomes Regulā Nr. 338/97 piemēro attiecībā uz aizsargājamu sugu īpatņu ievēšanu, eksportu un reeksportu starp Apvienoto Karalisti un 27 ES dalībvalstīm. Attiecībā uz aizsargājamu sugu pārrobežu pārvietošanu

nekomerčiāliem mērķiem ir ieviestas īpašas atkāpes no šiem noteikumiem, it īpaši attiecībā uz personīgiem un mājas piederumiem un zinātniskām iestādēm saskaņā ar Padomes Regulas Nr. 338/97 7. panta 3. un 4. punktu.

Komisijas tīmekļa vietne par ES savvaļas augu un dzīvnieku tirdzniecības tiesisko regulējumu (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/trade_in_protected_species_lv_1.pdf) sniedz vispārīgu informāciju par šiem jautājumiem. Šīs vietnes vajadzības gadījumā tiks atjauninātas ar papildu informāciju.

Apvienotās karalistes izstāšanās un ES noteikumi par biocīdiem - [Papildu informācija LVGMC mājas lapā](#).

Ņemot vērā lielās neskaidrības, jo īpaši par iespējamā izstāšanās līguma saturu, uzņēmējiem, kuri ir iesaistīti darbībās, kas ietilpst Regulas (ES) Nr. 528/2012 par biocīdu piedāvāšanu tirgū un lietošanu darbības jomā, tiek atgādināts par noteiktām juridiskajām sekām, kuras izriet no pašreiz piemērojamajiem Savienības tiesību aktu noteikumiem un ar kurām būs jārēķinās, kad Apvienotā Karaliste būs kļuvusi par trešo valsti.

Ja vien iespējamajā izstāšanās līgumā nebūs paredzēts pārejas režīms, no izstāšanās dienas ES noteikumi par biocīdiem Apvienotajai Karalistei vairs nebūs saistoši. Konkrētāk, uzņēmējiem būtu jāņem vērā, ka saskaņā ar Savienības tiesību aktiem trešās valstis nevar būt ne novērtētājas dalībvalstis, ne atsaucē dalībvalstis.

Kas attiecas uz jaunu pieteikumu iesniegšanu, uzņēmējiem būtu jāņem vērā to dažādo regulatīvo procedūru paredzamie grafiki, kurās Apvienotā Karaliste būtu piemēram, novērtētāja dalībvalsts vai atsaucē dalībvalsts. Ņemot vērā šīs neskaidrības, kā arī tiesisko regulējumu, uzņēmējiem būtu jāapsver attiecīga rīcība. Piemēram, ja ir risks, ka procedūras nebūs pabeigtas līdz dienai, kad Apvienotā Karaliste izstājas no Savienības, pieteikuma iesniedzēji var par novērtētāju dalībvalsti izvēlēties citu novērtētāju dalībvalsti vai atsaucē dalībvalsti.

Kas attiecas uz jau noritošām procedūrām, kurās novērtēšanu pašlaik veic Apvienotā Karaliste, uzņēmējiem vajadzētu rūpīgi sekot līdz procedūras gaitai. Ja ir skaidrs pamats domāt, ka procedūra līdz izstāšanās dienai nebūs pabeigta, uzņēmējiem, ņemot vērā neskaidrības un tiesisko regulējumu, būtu jāapsver attiecīga rīcība. Piemēram, uzņēmēji var apsvērt iespēju novērtētāju dalībvalsti mainīt.

Uzņēmējiem turklāt būtu jāņem vērā, ka saskaņā ar Savienības tiesību aktiem: 1 Ar Apvienoto Karalisti notiek sarunas ar mērķi vienoties par izstāšanās līgumu. 2 Ja vien tās nav Eiropas Ekonomikas zonas līgumslēdzējas valstis ("EEZ valstis") vai Šveice.

— biocīdu atļauju turētājiem jābūt tādiem, kas veic uzņēmējdarbību Savienībā (vai EEZ valstīs vai Šveicē);

— aktīvo vielu vai biocīdu piegādātājiem, kas iekļauti Biocīdu Regulas (Regulas (ES) Nr. 528/2012) 95. pantā minētajā sarakstā, jābūt tādiem, kuri paši vai kuru pārstāvji veic uzņēmējdarbību Savienībā (vai EEZ valstīs vai Šveicē).

Komisijas dienesti un Eiropas Ķīmikāliju aģentūra (ECHA) sadarbībā ar dalībvalstīm, EEZ valstīm un Šveici cenšas izveidot turpmāku koordinētu laicīgas paziņošanas, vienošanās un lietas tehniskās nodošanas kārtību gadījumiem, kad jāizdara šādas izmaiņas. Sevišķi lielā mērā tas attieksies uz esošo aktīvo vielu pārskatīšanas programmu, kurā Apvienotā Karaliste par novērtētāju dalībvalsti iecelta ar tiesību aktu (Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 1062/2014).

Vispārīga informācija par aktīvo vielu apstiprināšanu, kā arī jautājumi un atbildes par Biocīdu regulu (Regula (ES) Nr. 528/2012) atrodama attiecīgajā Komisijas vietnē (https://ec.europa.eu/health/biocides/policy_en). Šī informācija ir pieejama arī ECHA vietnē. Papildu informācija – https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/biocidal-product_lv_1.pdf

Apvienotās Karalistes izstāšanās un ES noteikumi ķīmikāliju jomā saskaņā ar Reach regulu (informāciju skatīt – https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/chemicals-regulation-under-reach_lv.pdf)

Izmaiņas licenču darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem nosacījumos attiecībā uz ievēšanu un izvešanu

Jāveic izmaiņas esošajās licencēs darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem (radioaktīvās vielas saturošu) ievēšanai/izvešanai, mainot uz jonizējošā starojuma avotu importu/eksportu (tas skars tikai dažus operatorus).

Attiecībā uz tiem komersantiem, kuri pašreiz ievēd/izveid radioaktīvās vielas nesaturošus jonizējošā starojuma avotus (t.sk. rentgeniekārtas):

Radioaktīvās vielas nesaturošu jonizējošā starojuma avotu (t.sk. rentgeniekārtu) ievēšanai no ES dalībvalstīm nevajag licenci vai reģistrācijas apliecību.

Turpmāk šiem komersantiem būs jāsaņem licence vai reģistrācijas apliecība radioaktīvās vielas nesaturošu jonizējošā starojuma avotu (t.sk. rentgeniekārtu) importam/eksportam.

Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs (VVD RDC) informē, ka saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības nepieciešams savlaicīgi veikt grozījumus VVD RDC izsniegtajās licencēs un reģistrācijas apliecībās.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra noteikumu Nr.752 "Kārtība, kādā licencē un reģistrē darbības ar jonizējošā starojuma avotiem" 3.3., 3.4. un 3.5.apakšpunktu radioaktīvo vielu nesaturošu jonizējošā starojuma avotu ievēšanai no Eiropas Savienības dalībvalsts, izvešanai uz Eiropas Savienības dalībvalsti, kā arī tranzītam no vienas Eiropas Savienības dalībvalsts uz citu Eiropas Savienības dalībvalsti nav nepieciešama licence vai reģistrēšana. Savukārt radioaktīvo vielu nesaturošu jonizējošā starojuma avotu importam no un eksportam uz trešo valsti ir nepieciešama licence vai reģistrēšana.

Ievērojot minēto, radioaktīvo vielu nesaturošu jonizējošā starojuma avotu importam no un eksportam uz Apvienoto Karalisti būs nepieciešama licence vai reģistrēšana (pēc izstāšanās no Eiropas Savienības).

Ja nodrošināt radioaktīvo vielu nesaturošu jonizējošā starojuma avotu importu no vai eksportu uz Apvienoto Karalisti, atgādinām, ka jāpārlicinās, vai VVD RDC izsniegtajā licencē vai reģistrācijas apliecībā ir atļauts imports vai eksports, un nepieciešamības gadījumā jāiesniedz iesniegums grozījumu veikšanai vai jaunas licences vai reģistrācijas apliecības saņemšanai.

Vispārīga informācija atrodama attiecīgajā Komisijas vietnē

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/euratom_lv_0.pdf

Informācija par ETS darbību saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības

Apvienotās Karalistes (AK) izstāšanās līgumā no Eiropas Savienības paredzētais pārejas periods beigsies 2020.gada. 31.decembrī. Tas skar arī ES ETS (Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu), kuru nosaka Eiropas parlamenta un padomes direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris). Latvijā šī direktīva attiecināma uz stacionāru iekārtu un aviācijas operatoriem.

Papildus Eiropas Komisijas sagatavotā informācija pieejama: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/emissions-trading-system_lv_1.pdf

Paziņojums ieinteresētajām personām par ES ETS: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/brexit_files/info_site/emissions-trading-system_en_0.pdf

Stacionāras iekārtas

Pēc pārejas perioda beigām stacionārajām iekārtām Apvienotajā Karalistē vairs nepiemēros Savienības tiesību aktus un ES ETS.

Pēc pārejas perioda beigām, emisijas, kas radušās stacionārās iekārtās Apvienotajā Karalistē, netiks uzskatītas par derīgām ES

ETS noteikto saistību izpildei -2019.gada 1.janvāra Lielbritānijas piešķirtās emisijas kvotas tiek atzīmētas ar valsts kodu "UK". Emisijas kvotas, kuras ir atzīmētas ar "UK", nevar tikt izmantotas ES ETS pēc pārejas perioda beigām.

Aviācija

Pēc pārejas perioda beigām, emisijas, kas rodas no lidojumiem, ja gaisa kuģa operators izlido no Eiropas Savienības uz Apvienoto Karalisti vai Eiropas Savienībā ierodas no Apvienotās Karalistes, netiktu iekļautas operatora gada emisijas ziņojumos.

Pēc pārejas perioda beigām, ja nav noslēgts sasaistes nolīgums, uz lidojumiem starp Apvienoto Karalisti un Eiropas Savienību tiks attiecināta atkāpe no Direktīvas 2003/87 / EK, atbilstoši tās 28a pantam (t.i. atkāpes, kas piemērojamas pirms ICAO globālā tirgus pasākuma īstenošanas un ir spēkā līdz 2023. gada 31. decembrim)

Apvienotās Karalistes izstāšanās un ES noteikumi par ES ekomarķējuma izmantošanu

No izstāšanās dienas ES ekomarķējuma kompetentā iestāde, ko Apvienotā Karaliste norīkojusi saskaņā ar ES ekomarķējuma regulas 4. pantu, savu statusu zaudēs. Tā vairs nevarēs pildīt ES ekomarķējuma regulā aprakstītos uzdevumus. Tā tiks svītrotā no ES ekomarķējuma vietnē atrodamā ES ekomarķējuma kompetento iestāžu saraksta un zaudēs tiesības piekļūt Ekomarķējuma kataloga (ECAT) datubāzei.

ES ekomarķējumu, ko piešķirusi Apvienotās Karalistes norīkotā ES ekomarķējuma kompetentā iestāde, no izstāšanās dienas nevarēs izmantot ne uz ES-27 tirgū laistajām precēm, ne uz saistītajiem reklāmas materiāliem. Ja ekonomikas dalībnieks pirms izstāšanās dienas ir noslēdzis līgumu par ES ekomarķējumu ar Apvienotās Karalistes ES ekomarķējuma kompetento iestādi un plāno turpināt izmantot ES ekomarķējumu, kad tas laiž attiecīgo produktu ES-27 tirgū pēc izstāšanās dienas, iesakām apsvērt vienu no šiem variantiem:

pieteikties jaunam līgumam ar ekomarķējuma kompetento iestādi kādā ES-27 dalībvalstī vai, pamatojoties uz līgumisku vienošanos starp ES ekomarķējuma īpašnieku, Apvienotās Karalistes ekomarķējuma kompetento iestādi un ES-27 dalībvalsts kompetento iestādi, dokumentāciju un attiecīgo līgumu pārvest no Apvienotās Karalistes ekomarķējuma kompetentās iestādes uz kādas ES-27 dalībvalsts ekomarķējuma kompetento iestādi.

Vispārīga informācija par pieteikšanos ES ekomarķējumam un par ES ekomarķējuma kompetentajām iestādēm sniegta ES ekomarķējumam veltītajā Komisijas tīmekļa vietnē. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/eu_ecolabel_lv_0.pdf

Apvienotās Karalistes izstāšanās un ES tiesību akti atkritumu apsaimniekošanas jomā

EK sagatavotie vēstījumi par atkritumu apsaimniekošanu [šeit](#) (latviešu valodā, 08.11.2018)

EK sagatavotie vēstījumi par kuģu pārstrādi [šeit](#) (latviešu valodā, 28.03.2018)

Apvienotās Karalistes izstāšanās un ES noteikumi par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai

EK sagatavotie vēstījumi: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/e-signature_lv_0.pdf

(latviešu valodā, 21.03.2018)

<https://www.varam.gov.lv/lv/breksits>